

LBRIS

We know
books

*„În fiecare arbore cântă
o vioară posibilă”*

Mitropolitul Bartolomeu
prin ochii tinerilor

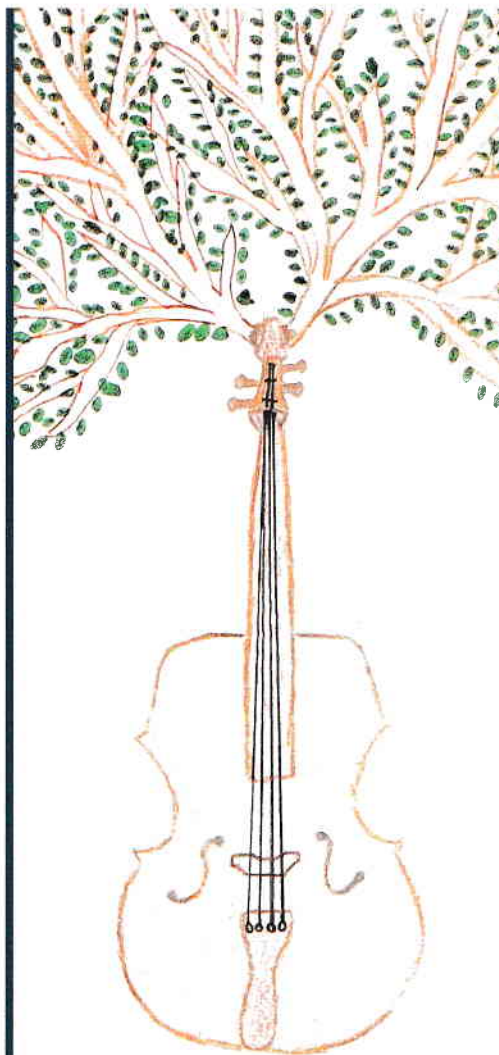
Volumul al II-lea

Coordonatori:

Manuela Botiș

Uliana Jurcan

Casa Cărții de Știință
Cluj-Napoca, 2023

Mitropolitul Bartolomeu**avea o receptivitate specială pentru copii**

†ANDREI,

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului

și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Scriitor consacrat, maestru al limbii române, Mitropolitul Bartolomeu Anania avea pentru copii o atenție deosebită.

În *Cântec de leagăn*, se adresează pruncilor cum numai el știa să o facă:

„-Nani, pui de cuculeană
Somnul deie-ți geană-n geană,
Lasă-ți visul să se culce
Lângă dor de maică dulce”.

Sau, în *Întrezăriri*, se adresează fiilor mai mari:

„Fiule, m-am vrut să-ți fiu
Candelă la ceas târziu.
De din vară-n primăvară
Mi-i lumina tot mai rară.
N-o să-mi fie dor de soare

Ci de luna din izvoare
Și de berze călătoare”.

Delicatele abordări ale tinerilor au ca și scop întărirea vieții lor spirituale, apelând și la sentimentele lor curate legate de mamă, inclusiv de Maica Domnului, în poezia *Pietà*:

„Toate mamele mor
Dar a mea
Nu se poate să intre-n pământ.
Luați-i banul din palmă.
Sufletul ei arde
Prin toate rănilile unei vieți”.

Dar și tinerii au avut, prin reciprocitate, aceeași atitudine sfântă față de Mitropolitul Bartolomeu.

† **BENEDICT BISTRIȚEANUL,**

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

Începutul ține de taina vieții. Și, de aceea, te apropii de el cu sfială, cu delicatețe, cu atenție. Însă, în același timp, cu entuziasm, cu bucurie și cu foarte multă speranță. În aceste condiții, totul se descoperă sub chipul posibilului, al mărețului și al idealului. Așa se întâmplă cu copiii, ei sunt semne ale începutului și ale vieții înseși. Ale începutului, de vreme ce inspiră simplitate, candoare, puritate, spontaneitate, dar și multă intuiție și înțelegere. Dar și ale vieții, de vreme ce ei o privesc cu disponibilitate, cu nerăbdare, fără teamă și o trăiesc sub spectrul clipei, al prezentului imediat, cu toate surprizele sale.

Așa se întâmplă și cu protagoniștii acestei cărți inspirate și calde pe care distinsese doamne profesoare Manuela Botiș și Uliana Jurcan au coordonat-o, pornind de la motto-ul sugestiv al Mitropolitului Bartolomeu Anania, prieten și al copiilor – „în fiecare arbore cântă o vioară posibilă”. Este vorba aici de începuturi: lemnul are nevoie de cineva să-i asculte bătăile inimii, să-i citească cu delicatețe și atenție partitura imaginară și posibilă, să îl lucreze și să îl transforme într-o veritabilă

vioară, capabilă să cânte diverse partituri, să dezvolte diferite personalități, să construiască felurite biografii, în armonie de melodii, de voci, de timbre, în frumusețea unui mozaic al vieții.

Iar pentru a realiza acest lucru cu cei mici ai noștri este nevoie de a-i încuraja, de a-i asculta, de a-i însufleți, de a-i iniția, la început de drum, dar și de a-i inspira, de a-i acompania, de a-i îndruma, de a-i mângâia, pe parcursul drumului care le stă înaintea. Ei toți sunt daruri de sus ce așteaptă să fie transformate în instrumente născătoare și cântătoare de frumos, de bine, de jovialitate și, mai ales, de speranță, într-o lume nu tocmai așa, a noastră, a celor mari.

Cartea de față este o poveste cu multe începuturi, cu multe înțelegeri, cu tot atâția mici autori, dar și cu multe lecții și provocări pentru noi, cititorii și interpreții „cei mari”. Și, bineînțeles, cu multe epiloguri posibile. Să fim cu luare-aminte și să ne punem la treabă!

Îi îmbrățișez pe toți copiii autori și cititori, dar și pe părinții lor, copii și ei în felul lor.

BAROI MARIA ȘTEFANIA,
clasa a VI-a C

Când Școala bate Știrile

Pr. CONSTANTIN NECULA,

Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna”, Sibiu

Să îmi iertați titlul, prea mundan pentru o alcătuire de metafore atât de amplă precum volumul minunaților elevi clujeni. Dar merită încercat. Poate trezim la realitatea Frumuseții o lume care vidan-jează mereu împotriva Școlii și demotivează astfel de viori ascunse în copaci. Ce au reușit Profesorii și Elevii Colegiului „Gheorghe Șincai” din Cluj-Napoca este mărturia împlinirii unei profeții a Leului luminos al Ardealului, Mitropolitul Bartolomeu Anania. Chiar cântă din trunchiul uscat al unui sistem flămând de vieți și reușește să închege una dintre cele mai frumoase simfonii de mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru un Om.

Privesc încântat peste picturi și descopăr ochii copiilor care le-au lucrat. Iriși încrezători în Lumină și știu că nu vom pieri cât timp mai avem penelofori plini de Duh. Degetele lor ne-aduc la lumina ochilor noștri lucrurile ce par moarte, de nevăzut altfel. Semn că mereu vulpița Micului Prinț are dreptate: sunt lucruri care se văd cu inima. Efortul profesorilor

de a-i pune în valoare – într-o Românie fondată parcă pe cimitire de valori – îmi pare cel mai „bartolomeic” gest cu puțință. E ca și cum Vlădicul – trecut la Cer – se pleacă bunicește peste umerii copiilor să-i încurajeze. Ceea ce nu-i puțin lucru. Nu-i vorba doar de forme și culori ori de dimensiunea pur artistică a cărții cât, parcă mai abitir, de mesajul ei mistic, tainic. Nu există moarte acolo unde există respect, memorie și iubire.

În urmă cu ani, la Cremona, chiar lângă marele dom al cetății, am vizitat un lutier. Strașnic alcătuitor de altare ale muzicii. Un ascuțit simț al realității așezat la îndemâna meditației la veșnicie prin sunet și acord interior. Un amestec de rășină, rumeguș și lemn rindeluit, de cafea și arsură în lemn umplea văzduhul limitat al camerei sale de lucru. Un albastru de cer locuia în ochii omului. Ca în icoane. El mi-a spus că valoarea lemnului unei viori este dată de băițuirea ei în timp îndelungat. În *cassa forte* a atelierului erau fețele a două viori băițuite de stră-străbunicul

său pe la 1800, pusesese și el – asemeni tatălui său – la păstrare patru fețe de vioară pentru viitorii 200 de ani...Era încântat că fiul fiului său – n-a spus o clipă nepot – va putea acorda pe lemnul străbu-

nului său vioara...Îmi părea, asemeni lui Manole al nostru, că are aripi de șindrilă. Văzduh de Om.

Volumul acesta este de pus în *cassa forte* a culturii române. Peste 200 de ani...

LAZĂR MARIA TEODORA,
clasa a VII-a B

Când inteligența și generozitatea se întâlnesc

Pr. Lect. Univ. Dr. BOGDAN IVANOV,

Administratorul Fundației „Mitropolitul Bartolomeu”

În căutarea unui cuvânt potrivit, care să exprime cel mai bine sufletul Fundației „Mitropolitul Bartolomeu”, deschisă spre tineri, spre creativitate, spre viitorul construit prin educație și spre a face bine la modul discret, mi-am spus că în mod sigur acesta trebuie să presupună o întâlnire; o întâlnire de oameni, de inimi și de destine.

Când oamenii se întâlnesc, pot schimba lumea în bine, pot să construiască comuniunea deplină a darurilor și pot crea lucruri cu adevărat valoroase.

Când virtuțile se întâlnesc, descoperim perspectiva binelui desăvârșit, în care orice om poate să crească, iar când valorile se întâlnesc, avem în față spațiul generos în care orice om are șansa de a-și desăvârși potențialul și de a-și înmulți talentul.

Când inteligența și generozitatea se întâlnesc, descoperim adâncul viu și creator al fiecărui om dispus să ofere o șansă, să deschidă un drum sau pur și simplu să aibă curajul de a ajuta pe cineva să își descopere talentul.

O astfel de întâlnire ne propun doamnele profesoare Manuela Botiș și Uliana Jurcan, din a căror generozitate s-a născut această carte-album, construită de inteligența și de

talentul surprinzător și extrem de dezinvolt al copiilor și tinerilor elevi ai Colegiului Național „Gheorghe Șincai” din Cluj-Napoca, pe care îi îndrumă. Aceștia au exprimat în imagini și cuvinte expresia „în fiecare arbore cântă o vioară posibilă”, din volumul *Străinii din Kipukua*, al scriitorului și mitropolitului Bartolomeu Valeriu Anania.

Orice om de har știe să vadă într-un bloc de marmură, o superbă statuie, într-o pânză albă, culorile unui admirabil tablou, într-un arbore, un instrument muzical de mare finețe sau, într-un tânăr, statura unui om de valoare, conștient de talentul pe care îl are. Într-o abordare, la fel de inspirată și generoasă ca a oricărui om de har, doamnele profesoare Manuela Botiș și Uliana Jurcan au lansat copiilor și tinerilor cu care lucrează admirabila provocare de a descoperi cum poate fiecare să își scoată la lumină armonia și finețea sufletului, chemat să întrupeze armoniile divine.

În cazul de față, ca să rămânem în logica enunțului-temă, dragostea este „puterea în stare să ne trezească ființa lăuntrică”, așa încât nu greșesc dacă spun că acest proiect s-a născut din dragostea dascălului pentru copiii și tinerii lui și mai ales pentru frumosul neîn-

tinat pe care aceștia îl pot oglindi prin talentul și imaginația lor.

Văd acest album ca pe o invitație adresată generațiilor tinere de a descoperi personalitatea Mitropolitului Bartolomeu Anania, deopotrivă un om al Bisericii și un om de har, care prin verticalitatea lui și prin cuvintele lui poate fi privit ca un model de viață valid, la atâția ani după plecarea lui din această lume. Sunt convins că mulți dintre tinerii care au lucrat în acest album nu l-au mai cunoscut direct, ci doar prin amintirile și poveștile părinților lor, dar o pot face acum prin a descoperi imaginea părintelui care crede până la capăt în talentul copilului său. Lor le spun doar atât: Mitropolitul Bartolomeu a fost un om providențial, care poate fi așezat fără niciun fel de dificultate în categoria subțire a marilor întâlniri care schimbă complet vieți și destine. Și făcea aceasta prin faptul că știa să vorbească și să se poarte în așa fel încât să scoată ce este mai bun din tineri. Credea în ei, în entuziasmul lor, în dorința lor sinceră de afirmare și mai ales în caracterul lor necorupt și nu se ferea să spună că, în compania lor, și el, deși un om cu părul albit de ani, se simțea încă foarte tânăr. Și ce este mai important pentru calitatea lui de părinte, Mitropolitul Bartolomeu știa să se bucure de reușita fiecăruia, pe care o trăia ca pe propria lui reușită. Fiecare dintre tinerii care s-au format prin cuvintele sau prin exemplul lui a trăit bucuria și sigu-

ranța pe care le-o dă privirea părintelui, care veghează din urmă drumul lor, chiar și după ce aceștia și-au luat zborul.

Acest album confirmă încă o dată spiritul mereu tânăr al Mitropolitului Bartolomeu, care le vorbește și acum tinerilor, inclusiv și prin asemenea provocări fertile.

Îmi exprim toată considerația față de doamnele profesoare Manuela Botiș și Uliana Jurcan pentru generozitatea și pentru inițiativa lor, pentru faptul că l-au ales pe Mitropolitul Bartolomeu să le ofere tinerilor acest imbold de a-și descoperi ființa lor lăuntrică, dar și pentru că au dorit să editeze acest album în beneficiul Fundației „Mitropolitul Bartolomeu”. Și prin acest proiect Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” confirmă că este spațiul privilegiat în care inteligența și generozitatea se întâlnesc în jurul unui om care a făcut mult bine în viața lui și care a dorit ca după plecarea din această lume să lase în urma lui o adevărată „fabrică de fapte bune”, care în mod sigur vor conta înaintea lui Dumnezeu.

Doresc să le mulțumesc tuturor copiilor și tinerilor, celor care au contribuit prin munca lor la reușita acestui proiect și care au făcut ca acest album să fie viu, plin de viață și animat de multe idealuri frumoase. Lor le reamintesc în încheiere un îndemn al Mitropolitului Bartolomeu: „Să nu vă fie teamă să visați! Vișați mult! Ca să aveți de unde pierde și să vă mai și rămână!

Când măiestria dascălului scoate la iveală creativitatea latentă din fiecare învățăcel

MARINELA MARC,

Inspector Școlar General, Inspectoratul Școlar Județean Cluj

Salut inițiativa doamnelor profesoare Manuela Botiș și Uliana Jurcan de a aduna în această carte rezultatele muncii de creație a copiilor din Colegiul Național „Gheorghe Șincai”, pornind de la cuvintele Mitropolitului Bartolomeu Anania, „în fiecare arbore cântă o vioară posibilă”.

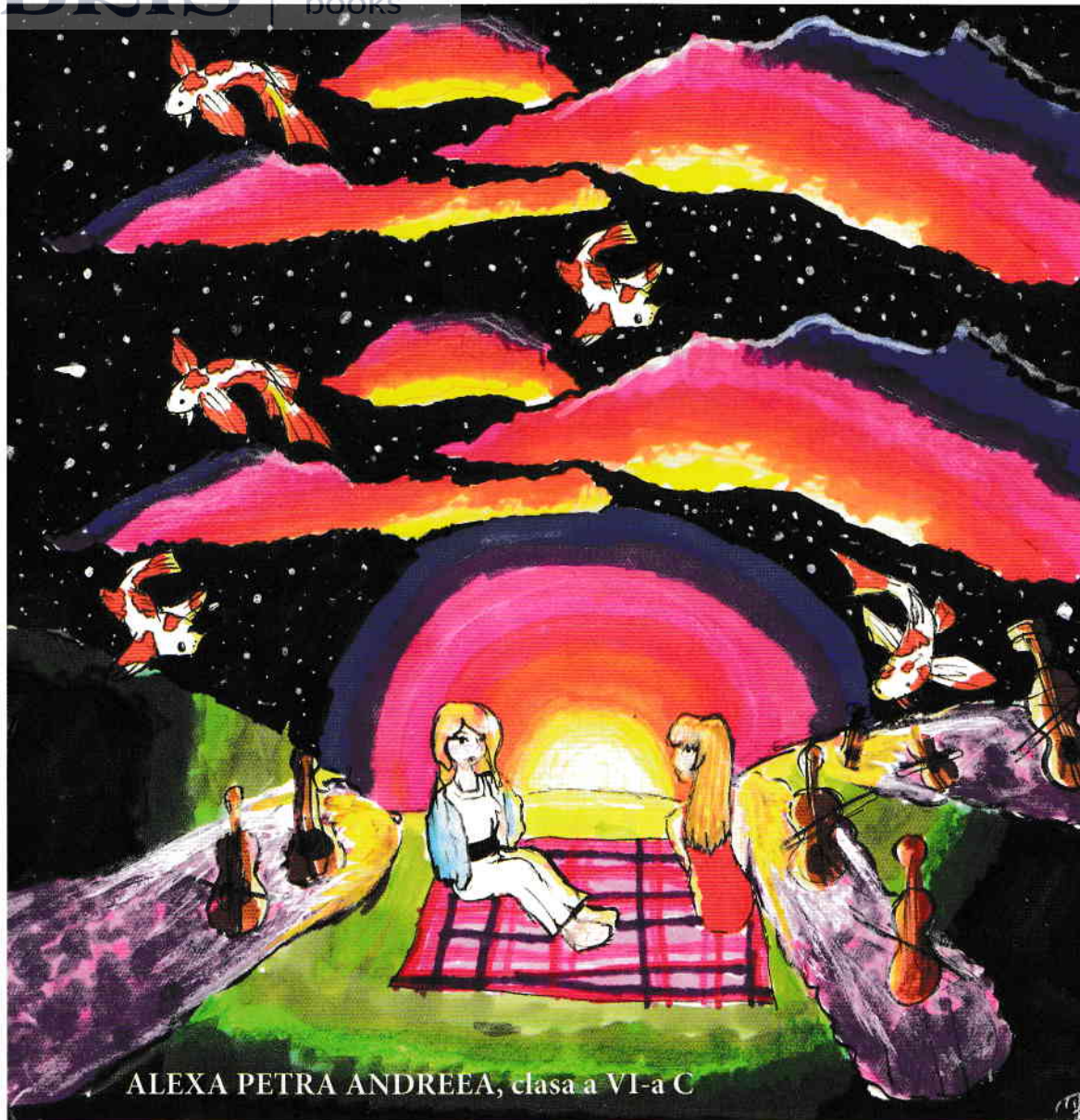
Vorbim despre un demers creativ al cadrelor didactice, care au dat sens muncii copiilor, într-o lecție spre finalul anului școlar, care ar fi putut fi anostă, dar, iată, a fost orchestrată admirabil, scoțând la iveală acorduri pline de înțelesuri și de sensibilitate.

Valorificarea potențialului creativ este deosebit de importantă pentru formarea și dezvoltarea armonioasă a copiilor, de aceea eforturile cadrelor didactice trebuie să fie orientate spre dezvoltarea morală, estetică, culturală, formarea competențe-

lor de comunicare și exprimarea liberă a creativității. Creativitatea este fereastra larg deschisă ce dă copiilor aripi și puterea de a zbura, de a da contur viselor, de a da culoare vieții, speranță în priviri, bucurie pe chip și în suflete.

Cartea de față este o călătorie, care oferă multiple posibilități de interpretare a cuvintelor Mitropolitului Bartolomeu Anania, el însuși scriitor plin de har, prin care, autorii ne provoacă în același timp pe noi, cititorii gândurilor lor, să meditam și să ne încercăm sufletele de simțiri alese.

Îi felicit pe toți copiii autori, dar și pe doamnele profesoare care le-au călăuzit pașii, întru bucuria noastră, a cititorilor, mari și mici, care vom avea ocazia de a răsfoi volumul și de a ne opri să-i ascultăm muzica interioară!

ALEXA PETRA ANDREEA, clasa a VI-a C

ALEXANDRU DUDĂU,

vremelnic director al Colegiului Național „Gheorghe Șincai”, Cluj-Napoca

Probabil că fiecare lutier se visează Stradivarius. Iar mulți caută încă să deslușească misterul sunetului sublim al instrumentelor muzicale făurite de faimosul lutier în calitatea extraordinară a lemnului, în compoziția chimică a lacului folosit, în cercetarea diverselor tehnici de conservare și prelucrare a lemnului etc. Până azi nu doar că nu s-au găsit încă dovezi științifice concludente că geniul lutierului ar fi fost înălțat decisiv de factori exteriori priceperii sale, dar nici măcar că, de exemplu, viorile lui sunt superioare acustic altor produse de calitate de atunci sau de acum. Arta însăși nu are un „cel mai...” sau „cea mai...” – chiar dacă în mod evident există, distincțiile valorice în artă nu comportă recorduri mondiale, nici punctaje maxime în mod absolut. Lemnul cel mai bun poate produce o vioară foarte bună, dacă este meșteșugită de un Stradivarius, dar nu neapărat cea mai bună. Pe de altă parte, chiar și dintr-un lemn de mai slabă calitate, un Stradivarius ar fi putut crea un instrument decent.

Nu duc mai departe parabola, cred că este clar încotro mă îndrept. Deși le cunosc de foarte mulți ani, nu știu dacă Manuela Botiș și Uliana Jurcan, colegele mele, se visează un fel de Stradivarius și nici dacă elevii noștri sunt din „lemnul” cel mai apt pentru desăvârșita artă a marilor lutieri. Ce știu însă este că Manuela și Uliana nu caută în pădure doar lemnul cel mai bun și rășina cea mai delicată, după cum nici pomișorii de care ele au grijă nu visează neapărat să devină arborii pe care să-i șlefuiască Stradivarius. Aici îmi pare că rezidă toată frumusețea albumului pe care îl răsfoiți acum. El nu s-a născut din dorința de a glorifica talentul artistic al unor elevi sau de a celebra cariera unor profesori, ci de a împărtăși o fărâamă, un decupaj simbolic dintr-un proiect mult mai amplu, sub egida celor două cercuri artistice șincaiste (ART-ȘINCAI și grupul coral), înființate și conduse de colegele mele. Proiectul nu este un „program-pilot”, nu are nume, nu are obiective pe care să le citești cu dicționarul